

Valkovenäjän kansatiedettä

V. K. BANDARTŠYK *Gistoryja belaruskaj etnagrafii XIX st.* Minsk 1964. 282 s.
Hinta 72 kop.

Valkovenäjän kansatieteellinen kirjallisuus on meillä harvoin esillä. Sen vuoksi on mieluisaa tutustua Vasilij Kirillovitš Bandartšykin äsken ilmestyneeseen teokseen, joka käsittelee Valkovenäjän kansatieteen vaiheita. Tekijä on rajoittunut kuvaamaan XIX vuosisataa, mikä näyttää onnistuneelta ratkaisulta

näin nuoren tieteen historiaa esitellään Napoleonin päivistä miltei ensimmäiseen maailmansotaan asti. Valkovenäläisiä, joiden asuma-alue on rajoiltaan ollut epämääräinen, on asunut myös Puolassa ja Liettuassa. Tämän vuosisadan alkupuolella heitä oli lähes 9 miljoonaa, nykyisin — toisen maailmansodan ihmismenetysten takia — tuskin 8 miljoonaa. Kansa ei ole siis kovinkaan pieni lukumäärältään, vaikka se syrjäisen asemansa vuoksi on usein jäänyt vaille huomiota. Sen nimen alkuperää ei tietääkseni ole selvitetty, mutta jo XVI vuosisadalla latinankielisissä asiakirjoissa on tunnettu Alba Russia.

Valkovenäjän kansatieteeseen — lähinnä henkiseen kansanperinteeseen — on ollut hyvä mahdollisuus yleiskatsauksellisesti tutustua Pypinin kansatieteen historian avulla; nimenomaan sen IV osassa (1892) on 173 sivun laajuinen osa »Bélorussija». Kuitenkin Bandartšykin teos on tiiviimpää ja uudenaikaisempaa tekstiä. Tekijä tähdentää Valkovenäjän kansatieteen saavutuksia ja esittelee varsinkin sen eri työntekijöiden kirjallista toimintaa. Viivanalaiset lähdeviitteet antavat meikäläisellekin tutkimukselle joh-

tolankoja monille kansantietouden aloille. Kuvituksena on runsas henkilögalleria.

Historiallis-kansatieteellisen katsauksen jälkeen tekijä selvittää, että 1830- ja 1840-luvulla vain venäläiset ja puolalaiset tutkivat Valkovenäjän kansanelämää. Sen jälkeen muutkin harrastelijat keräsivät aineistoa kansan keskuudesta; heistä merkittävimpiä olivat U. Syrakomla, Jan Czczot ja R. Zieńkiewicz. Omakielisen kirjallisuuden herätessä ja omien taiteilijoiden tukiessa sivistyselämää nousee valkovenäläisten parista etnografeja ja folkloristeja. I. I. Grygarovitš, I. I. Nasovitš, P. M. Špilevski, P. V. Šein, E. R. Ramanav, M. Ja Nikifarovski ym. ovat suorittaneet arvokasta työtä etupäässä kerääjinä, tapojen ja runojen julkaisijoina ja tutkijoina. Venäjän maantieteellisellä seuralla on ansionsa myös valkovenäläisen kansanrunouden keruussa. Mainittakoon vielä, että Valkovenäjän Tiedeakatemian alainen Instytut mastatstvaznavstva, étnografii i falkloru (Taiteentutkimuksen, kansatieteen ja kansanrunouden laitos) on toiminut v:sta 1957 lähtien ja että tämäkin teos on ilmestynyt sen aloitteesta.

S. HENEN